

СЕКЦІЯ 5 ФІЛОСОФСЬКО-ОСВІТНІ ПАРАДИГМИ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

*Атаманюк Зоя Миколаївна (Одеса) – кандидат філософських наук,
доцент кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної
діяльності Університету Ушинського*

СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТ ОСВІТИ ТА НАУКИ В СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Інститут освіти як один з найголовніших показників якості життя суспільства, впливає на економічний та культурний розвиток усього суспільства. Без нього нація може повноцінно розвиватися та самоідентифікуватися. Освіта тісно пов'язана з духовною культурою, тому її гуманізація сприяє, як правило, національному відродженню. Сучасна освіта розвиває здібності учнів та студентів, самостійно аналізувати і висловлювати свою думку, відстоювати свою позицію. Все це в майбутньому, після завершення навчання, дасть змогу орієнтуватися в суспільних процесах, а також впливати на прийняття суспільних рішень, адаптуватися до суспільного середовища. Тому сьогодні освіта стає одним з головних детермінантів духовної культури.

Так інститут освіти формує духовно-інтелектуальний потенціал нації, особливо молодого покоління. Освіта разом із наукою стають головними домінантами в суспільстві. У XXI столітті людина має можливість навчатися протягом усього життя. «Безперервність освіти зумовлена інформатизацією суспільства, потребою в постійному оновленні знань, технологій та підвищенні кваліфікації. Саме багаторівнева освіта відповідає ідеї її безперервності. З одного боку, вона забезпечує різноманітні освітні потреби особи задля її розвитку та самореалізації, а з другого – її професійну підготовку, яка має стати підставою зміни соціального статусу. Оскільки знання в інформаційному суспільстві є найважливішим ресурсом, воно є тією цінністю, за володіння якою треба платити» [1, с.17].

Ще одну особливу сферу духовної культури людства становить наука. Наука – «область культури, яка зв'язана із спеціалізованою діяльністю по створенню системи знань про природу, суспільство і людину» [2, с.71]. Наука є одним із найважливіших детермінантів духовної культури. «Її особливе місце у духовній культурі визначається значенням пізнання у способі буття людини у світі, у практиці, у матеріально-предметному перетворенні світу» [3, с. 53]. Саме за допомогою пізнання людина досліджує навколишній світ і саму себе, формується як особистість. Духовна культура і всі її форми нерозривно зв'язані із пізнанням. А наука займає важливе місце в житті людини. Вона стала своєрідним епіцентром культури, допомагає людині сприймати дійсність, що її оточує. «Результати наукового пізнання побудовані таким чином, щоб виключити все особистісне. Отже, наука налаштована на отримання таких знань, які не залежать ні від людини, ні від людства. Жоден інший компонент

духовної культури (ні мистецтво, ні ідеологія, ні релігія і ін.) такої мети перед собою не ставлять» [3, с.53].

Сучасні технології значно розширили можливості науки: всесвітня мережа Інтернет, відео- і супутниковий зв'язок стерли всі просторові і часові межі. Перед сучасною людиною відкрилося багато можливостей. Життя стало різноманітним, різноплановим. Інтернет став культурною моделлю нового суспільства. Сучасні наукові досягнення вплинули на всі сфери життєдіяльності людини. І хоча в суспільстві панує антисцієнтизм, в культурі наука займає головне місце. Звичайно, цей суспільний прогрес має як позитивні, так і негативні сторони. Людина отримала можливість мати доступ до всіх практично джерел інформації і робити свій власний вибір. Але в той же час перед людиною постає все більше проблем і конфліктів. Основною проблемою існування людини постала екологічна проблема, тому що людина ХХІ століття стала як ніколи незахищеною.

На наш погляд, феномен освіти проявляється в тому, що змінюється соціальна роль освіти в сучасному світі, перш за все, як сфери зайнятості і як специфічної індустріальної галузі, в яку залучені значні маси населення.

Цілком природно, що розвиток філософії освіти потребує наукового обґрунтування та філософської рефлексії, а саме: переосмислення педагогічних ідей шляхом їх наукової інвентаризації та подальшої теоретичної реконструкції, визначення ідеалу освіченої людини та впливу філософії на освіту. Вирішення даних завдань можливо на засадах нової раціональності, котра, по-перше, фокусує увагу на відтворенні умов і структури проблемних ситуацій, в які потрапляє сучасна людина у своїх взаємовідносинах із реальністю, по-друге, предметом якої виступає реальність людської дії, реальність становлення і формування дійсності через діяльність, що передбачає саморозвиток її суб'єктів.

На освітні процеси, на думку багатьох дослідників цього питання, впливає і глобалізація як об'єктивно зумовлений процес зростання загальної взаємозалежності країн і союзів країн в умовах розширення об'єктів сучасного світу. В основі культурної складової глобалізації лежать нові технології виробництва знань, засобів спілкування, результатом яких є зближення народів в культурному плані. Одним із наслідків культурної глобалізації є монополізація інформації, освіти і духовного простору із боку mass media. Йдеться про ідеологічний імперіалізм, який спричинює відчуження більшої частини людства від можливостей використання навіть перетворених форм інформації. Відбувається зростаюче придушення особистості людини як соціокультурного феномена. Вона перетворюється в клієнта, підпорядкованого стандартам «суспільства споживання», позбавляється можливості вибору і створення освітньо-культурного середовища за своїми ціннісними стандартами.

Список використаних джерел

1. Рижак Л. Система освіти в Україні та її перспективи: філософський аналіз //Вісник Львівського університету. Серія: філософ.науки.- 2004. – Вип.6 – 284с.

2. Маслоу А. Новые рубежи человеческой природы. – М.: Смысл, 1999. – 425 с.

3. Новоселецький М.Ю., Панасюк А.Л. Місце наукового світогляду у житті людини// Проблеми реалізації духовного потенціалу молоді: Матер. всеукр. наук.- технічної конф.(Рівне 7-8 грудня 2000р.). – Вип.2. – Рівне: РДГУ, 2002. -112с.

Богун Любовь Анатолієвна (Одесса) – кандидат економічних наук, доцент, мастер делового адміністрування (США)

ОБУЧЕНИЕ ЭТИКЕ В БИЗНЕС-ШКОЛАХ

Зарубежные ученые аргументируют, что позитивное эмоциональное окружение может позитивно влиять на индивидуума в развитии своих способностей и умений [2]. Можно предположить, что позитивное эмоциональное окружение способствует творческой эффективности индивидуума. Эмоциональные навыки и умения, лежащие в основе эмоционального интеллекта, могут отражаться в смешанных чувствах облегчения и вины в поисках персональной независимости. Оказывая и получая доверие от родителей на стадиях воспитания и развития своих детей, эмоциональные компетенции могут влиять на динамику дальнейшего успеха в деловом окружении. Авторы нашли, что наиболее эффективные случаи поддерживались сильными и отличными эмоциональными реакциями. Поэтому способность студентов к эмоциональной зрелости является важнейшей темой в исследованиях зарубежных ученых [1]. Способность действовать этично по своей воле, являясь органичной частью чьего-то избранного обязательства, позволяет правдиво относиться к самому себе. По результатам предыдущих исследований эта способность позволяет индивидууму ослабить само-оборону, необходимую для избежания ранимости, которая блокирует этичный отклик, и не потерять своего собственного достоинства. Этичная способность цельной персоны встает в противоречие с обычным деловым окружением и является степенью качества вовлечения в окружение, независимой от циничной оценки.

В заключение, одним из важных направлений исследований в зарубежной литературе по деловому образованию является развитие упущенных тем по этике и этичному поведению [3]. В то же время редкими являются исследования макроэкономических контекстуальных факторов в отличных национальных контекстах. Власть и структуры для достижения постоянного роста могут существенно влиять на требования к менеджменту и деловому образованию. Темы по этике в системе образования в этом случае могут являться просто отдельной стратегией по развитию, не влияющей на действительность, а значит, и на понимание и интерпретацию задач и решений в академическом обучении.

ЛИТЕРАТУРА

1. Akrivou, K. and Bradbury-Huang, H. Educating integrated catalysts[^] transforming business schools toward ethics and sustainability // Academy of